

Úřad práce České republiky, generální ředitelství

Č.j.: UPCR-2024/3855-20000403/2

Poskytnutí informací ohledně výčtu povinných dokumentů a příloh, které musí doložit žadatel o dávku mimořádné okamžité pomoci z důvodu jiné události podle § 2 odst. 4 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi

Žádost:

ze dne 10. 1. 2024

Žádost o poskytnutí informací na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Žádost se týká poskytování dávky mimořádné okamžité pomoci, a to konkrétně vyřizování žádosti o tuto dávku z důvodu uvedeného v § 2 odst. 4 písm. b) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“), tj. z důvodu „jiná událost“.

Žadatel v žádosti uvádí, že změnou výkladu lex Ukrajina V. v oblasti nároku na bezplatné ubytování, tedy striktním požadováním splnění kumulativní podmínky pro vznik nároku na bezplatné ubytování, vznikl mnoha osobám s dočasnou ochranou, které pobývají ve státním humanitárním ubytování, dluh vůči jejich ubytovatelům. Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) následně spustilo informační kampaň, ve které vyzývalo k využití dávky mimořádné okamžité pomoci (dále jen „MOP“) pro pomoc s uhrazením dluhu za ubytování. Dle MPSV je v této výjimečné situaci možné využít dávku MOP zpětně k uhrazení již vzniklého dluhu na základě § 2 odst. 4 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi.

Při poskytování poradenství ohledně využití dávky MOP se však žadatel setkal s rozdílnou praxí jednotlivých úřadů práce, co se týče přijímání žádosti o MOP. Tyto rozdíly se týkají požadovaných dokumentů a příloh potřebných k vyhodnocení žádosti. Na webových stránkách MPSV jsou vypsány všechny přílohy, které musí osoba žádající o MOP úřadu práce dodat (<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/zadost-o-mimoradnou-okamzitou-pomoc>). Z praxe úřadů práce však vyplývá, že pro vyřízení žádosti je nutné doložit ještě další dokumenty a přílohy, jejichž rozsah se různí (i v závislosti na konkrétním pracovišti ÚP) a nelze předem zjistit, které dokumenty si žadatel musí připravit. Klientky a klienti žadatele tak často absolvují několik návštěv úřadu práce před tím, než je žádost vůbec přijata, čímž mimo jiné zatěžují i pracovníce a pracovníky úřadu práce.

S ohledem na výše uvedené žádá žadatel o sdělení informací, jaký je výčet povinných dokumentů a příloh, které musí žadatel o MOP na „jinou událost“ dle § 2 odst. 4 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi ve shora popsané situaci (osoba s dočasnou ochranou se vzniklým dluhem na bydlení v následku nového výkladu lex Ukrajina) doložit úřadu práce při žádosti o tuto dávku.

Uvedené informace jsou zásadní pro poskytování služeb žadatele a rovněž pro osoby, kterým služby poskytuje.

Po vyjádření Odboru zaměstnanosti a nepojistných sociálních dávek GŘ ÚP ČR, do jehož věcné působnosti předmětná problematika spadá, sdělilo GŘ ÚP ČR žadatelům následující:

Podle § 6b odst. 2 a 3 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 65/2022 Sb.“), se ubytování poskytuje bezplatně nejvýše po dobu 150 dnů ode dne udělení dočasné ochrany podle tohoto zákona, přičemž tato maximální doba se nevztahuje na osobu, která splňuje podmínky pro přiznání humanitární dávky a zároveň je tzv. zranitelnou osobou. Tato úprava je účinná od 1. 4. 2023. Podle předchozího znění zákona se ubytování poskytovalo formou nouzového ubytování na dobu zpravidla nepřesahující 3 měsíce a formou dočasného nouzového přístřeší na dobu zpravidla nepřesahující 1 měsíc. Nové znění § 6b odst. 2 a 3 zákona č. 65/2022 Sb. je pro osoby s dočasnou ochranou objektivně příznivější, protože umožňuje poskytovat jim bezplatné ubytování o 2 měsíce déle a při splnění vymezených podmínek dokonce po neomezenou dobu. I kdyby do 31. 3. 2023 docházelo v praxi k tomu, že osobám s dočasnou ochranou bylo běžně poskytováno bezplatné ubytování déle než 3 měsíce – s využitím zákonné formulace „na dobu zpravidla nepřesahující 3 měsíce“ – nemohlo toto znění zákona u nikoho vyvolat oprávněné očekávání, že bezplatné ubytování mu bude poskytováno trvale.

Dluhy za ubytování vzniklé po změně zákona č. 65/2022 Sb. je možné řešit žádostí o dávku MOP. Informační kampaň z října 2023, ve které vyzývalo MPSV k využití dávky MOP pro pomoc s uhrazením dluhu za ubytování za zranitelné cizince s dočasnou ochranou, se však týkala dávky MOP poskytované k úhradě nezbytného jednorázového výdaje podle § 2 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi, nikoli dávky MOP poskytované z důvodu jiné události podle § 2 odst. 4 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Dávku MOP z důvodu jiné události nebylo možné cizincům s dočasnou ochranou do 31. 12. 2023 vůbec vyplácet, protože u nich nebyla splněna podmínka bydliště na území České republiky. Čerpání dávky MOP z důvodu jiné události bylo pro cizince s dočasnou ochranou umožněno až od 1. 1. 2024 po úpravě § 5 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi, provedené zákonem č. 454/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 65/2022 Sb. a další související zákony.

K žádosti o dávku MOP na úhradu nezbytného jednorázového výdaje Vám v příloze zasiláme informační letáky MPSV, které žádost podrobně popisují a které MPSV po 20. 10. 2023 distribuovalo pomáhajícím organizacím jako je i Vaše organizace. K žádosti bylo nutné především přiložit doklady o výši příjmů všech společně posuzovaných osob, prohlášení o celkových sociálních a majetkových poměrech žadatele a všech společně posuzovaných osob a výši nákladů na bydlení, které cizinci s dočasnou ochranou a jeho rodině byly stanoveny uhradit (a že k úhradě nedošlo). V letácích MPSV upozorňuje, že dávka MOP na úhradu nezbytného jednorázového výdaje není určena k úhradě opakujících se předvídatelných nákladů a že základním nástrojem k úhradě nákladů na bydlení je humanitární dávka, která v sobě nese státem zohledňované náklady na bydlení.

Od 1. 1. 2024 může být cizincům s dočasnou ochranou poskytnuta také dávka MOP z důvodu jiné události podle § 2 odst. 4 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi, kteřou nebylo možné s ohledem na její rozsah předvídat ani jí předejít a v jejímž důsledku je osoba z důvodu nedostatku finančních prostředků ohrožena zejména ztrátou bydlení nebo nezajištěním základních životních potřeb. Jedná se například o situace spojené s pandemií, finančními problémy, ke kterým došlo v důsledku úhrady nedoplatku za vyúčtování za dodávky energií, nebo situace, kdy vzrostly náklady za energie a domácnost prokazatelně nemá prostředky na

jejich úhradu. Žádost o dávku MOP z důvodu jiné události, jejímž cílem je úhrada dluhu za ubytování, by měla být zdůvodněna konkrétní životní situací (událostí), která způsobila, že žadatel nebyl schopen vyřešit svoji situaci s bydlením.

Pokud jde o dokumenty, jež je nutné doložit k žádosti o dávku MOP z důvodu jiné události, vychází se v první řadě z výčtu příloh uvedeného na webových stránkách MPSV na adrese <https://www.mpsv.cz/web/cz/-/zadost-o-mimoradnou-okamzitou-pomoc>. Jedná se zejména o:

- doklad o výši měsíčních příjmů (a to za všechny společně posuzované osoby; dokládá se za období měsíce podání žádosti a tří předcházejících měsíců),
- celkové sociální a majetkové poměry (a to za všechny společně posuzované osoby; majetek na bankovních účtech se dokládá výpisy ze všech bankovních účtů všech společně posuzovaných osob za období měsíce podání žádosti a tří předcházejících měsíců).

Další uvedené přílohy je nutné doložit, pokud to vyžaduje situace:

- ostatní společně posuzované osoby,
- potvrzení o zdravotním stavu vydané ošetřujícím lékařem,
- potvrzení o studiu.

Je nutné doložit také doklady totožnosti.

Uvedený výčet příloh je však obecný a vztahuje se k dávce MOP vyplácené z jakéhokoli důvodu stanoveného zákonem o pomoci v hmotné nouzi, nejenom z důvodu jiné události. K žádosti o dávku MOP z důvodu jiné události bude proto nutné připojit i další přílohy, které doloží žadatelem uváděnou událost, v jejímž důsledku nebyl schopen vyřešit svoji situaci s bydlením. Tyto přílohy se budou lišit podle toho, o jakou událost se jedná. A je-li cílem žádosti o dávku MOP úhrada dluhu za ubytování, bude potřeba doložit také výši nákladů na bydlení, které cizinci s dočasnou ochranou a jeho rodině byly stanoveny uhradit (a že k úhradě nedošlo), obdobně jako u žádosti o dávku MOP na úhradu nezbytného jednorázového výdaje (viz výše).

Seznam potřebných příloh je možné konzultovat telefonicky, nejlépe s příslušným kontaktním pracovištěm Úřadu práce ČR, kde bude žádost o dávku MOP podána. Je možné využít také služeb Call centra Úřadu práce ČR na lince +420 800 779 900 nebo linku pro občany Ukrajiny +420 950 180 100.

Jestliže jste se setkali s nutností dokládat podklady, které jsou pro nárok na dávku MOP, podle Vašeho názoru, bezpředmětné, nebo že by bylo možné doklady (informace, údaje) získat z informačního systému státní správy, případně u jiného správního orgánu ČR, žádáme Vás o uvedení konkrétní situace. Případný nesprávný postup lze řešit s vedoucími zaměstnanci dotčeného kontaktního pracoviště Úřadu práce ČR, se zaměstnanci krajské pobočky Úřadu práce ČR nebo se zaměstnanci GŘ ÚP ČR. V těchto případech se bude jednat buď o zaměstnance oddělení hmotné nouze, nebo o zaměstnance oddělení nepojistných sociálních dávek. Případy nesprávného postupu je možné oznamovat GŘ ÚP ČR na e-mailovou adresu XXX.

Děkujeme za spolupráci.

3 přílohy: dle textu